THEOREMATA MEDICA DE VESTITU, PRÆSIDE DN. JOH. JAC. BAIERO, PHILOS. & MED. ... IN ORDINE...

Johann Jakob Baier, Johann Friedrich Schwartz, Valenti Gonzaga

Digitized by Google

Digitized by Google

§. 1.

QVæ *Hippocrates* (*a*), *Galenus* (*b*), & alii ex recentioribus (*c*), *de Medicorum decenti veſtitu & ornatu* præceperunt, omnia fere laudabilem inculcant mediocritatem, & aureum iſtud: *Ne quid nimis.*

§. 2.

Hinc quamvis *iterata S. Cæſareæ Majeſtatis & Imperii Rom. decreta legitime promotis Medicinæ Doctoribus eundem quem ipſis Nobilibus ornatum & veſtium ſplendorem largiſſime concedant* (*d*), prudentes tamen Medici hac libertate moderatius utuntur, quippe magis ſolliciti, ut accurata officii ſui adminiſtratione quam *ſumtuoſis veſtibus*, auro, gemmis, ſerico & purpura nitentibus autoritatem atque gratiam ſibi concilient.

§. 3.

Propterea vitare ſolent in *veſtitu* quoque περιεργίαν illam, ſive *curioſitatem ſuperfluam & luxum* Viris ſapientibus haud convenientem, ne ſcilicet arrogantiæ ſuſpectos ſeſe reddant, aut formæ magis quam hominum ſanitati ſtudere videantur.

§. 4.

Munditiei tamen & *honeſtati in amictu*, ſi quis alius, operam dare debet Medicus, ne nimio illius neglectu & ſorditie nau-

(*a*) Lib. de Medico, & de Elegantia. (*b*) de cognoſc. & curand. animi morbis, cap. 9. it. In *Hippocr.* de iis, quæ in Medic. fiunt, Comment. I. num. 16. De præcognit. ad *Poſthum.* cap. 1. & alibi. (*c*) *Leonh. Botallus* de Med. & ægr. munere, *Joh. Sporiſch.* Idea Medic. p. 30. & 31. *Roder. à Caſtro* Med. Polit. Lib. III. cap. 4. *Franc. Boſillus* Amalth. Med. hiſtor. p. 677. ſequ. &c. (*d*) Vid. *Ludov.* von Hörnick Polit. Med. pag. 2.

nauſeam creet ægrotantibus, de perſona vero & Arte ſua iniquius ſentiendi occaſionem ſuppeditet. Imprimis *fœtorem caveat*, & contra illum rebus bene olentibus, ſuaſu ipſius *Hippocratis* (*e*) utatur; à moſchatis vero, Zibethum item, Ambram, roſas, &c. nimium ſpirantibus chirothecis v. g. aliisque veſtimentis ob ſequiorem præcipue ſexum, qui talia raro fert, abſtineat.

§. 5.

Longe vero diligentius *de ſalubri veſtitu* tam ſibi ipſi quam commiſſis curæ ſuæ hominibus proſpiciat: Siquidem à neglecta *amictûs* ratione plurima in humanum corpus mala redundare ſolent, ut contra *providus veſtium ſelectus* & præcavere & imminuere poteſt morbos non paucos.

§. 6.

Mirum eſt autem, *quod in plerisq. Diateticis Commentariis & Medicinæ ſyntagmatibus nulla veſtium fiat mentio*: Cum tamen in confeſſo ſit, humanum genus pro naturali indigentia ſua (maxime in regionibus frigidis & borealibus) vix poſſe commodius carere *veſtimentis* quam ipſismet alimentis; experientia inſuper quotidiana doceat, non minora quandoque tum commoda tum incommoda imminere ſanitati noſtræ ab *amictu*, pro varia ejus conditione, quam ab ulla re alia.

§. 7.

Nemo itaque vitio nobis vertat, *ſi rebus non naturalibus* vulgo dictis (quæ tanquam fontes ſunt cauſarum procatarcticarum valetudinis, quà proſperæ quà adverſæ) *veſtitum cenſeamus annumerandum*, ejusque rationem haud perfunctoriam à Medico prudenti habendam eſſe ſtatuamus.

§. 8.

Ut autem alias in *diæta* providis *naturæ miniſtris* non tam quæ voluptati & appetitui hominum ſatisfaciunt, quam quæ ſani-

(*e*) l. c. de Medico.

Digitized by Google

230

ſanitatem adjuvant commendata eſſe ſolent; ita etiam quoad *veſtes*, illas tantum ſeligunt & probant, *quæ corporis valetudini conducunt*, poſthabendo ſæpius elegantiam, utpote magis in arbitraria mortalium imaginatione quam ipſa re fundatam.

§. 9.

Generalis hinc nota, & primus quaſi character laudabilium *veſtimentorum*, ex Medici judicio, erit *concinnitas*, excluſa amplitudine ſuperflua, talem ſupponens amiciendi rationem, quæ corporis partes pro neceſſitate quidem tegat, ſed nullam in motu decenti & officio naturali præſtando impediat.

§. 10.

Jam vero ſatis apparet, quid ſentiendum ſit de recepto more illo virginum & muliercularum, quæ in eximiè coacta gracilitate neſcio quam ſpeciem pulchritudinis quærentes, à prima ætate *ſtrictis thoracibus veſtiri conſueverunt?* Profecto ſana ratio dictitat poſſe, & experientia confirmat (*f*) ſolere, ab ejusmodi *nimia pectoris conſtrictione* circulationem ſanguinis & reſpirationem reddi difficiliorem, ad cordis vero palpitationem, dyspnœam, phthiſin, aliosque morbos teneriora corpora diſponi, alimentorum denique digeſtionem, dum & ipſe ſimul ventriculus comprimitur, ſufflaminari.

§. 11.

Neque multo melius ſibi conſulunt, qui *arctioribus calceamentis, tibialibus, ocreis*, &c. delectantur: Quandoquidem per anguſtatas hoc modo partium vias ſanguinis tranſitus fit impeditior, ſpasmus & ſtupor membrorum aliquando excitari, pedum vero infirmitates & clavi frequenter hinc provenire ſolent: Ut certe, hâc de cauſâ bonus quisque *arctiores*

(*f*) Vid. *Thom. Eraſtus* in Conſil. Med. à *Laur. Scholzio* collect. N. 103. p. m. 278. & *Sim. Paulli* de Febr. malign. p. 104. & 105.

Digitized by Google

corporis ligaturas, & in genere *ſtrictas nimium veſtes*, *ſingulos artus* (ut cum C. C. *Tacito* (g) loquar) *exprimentes* merito damnaverit.

§. 12.

Recens in his terris, ſed optima eſt inventio *domeſtici illius veſtitus*, *tunicarum* ſcil. *manicatarum*, quas cubiculares, vulgo Schlaf-Röcke nuncupant, quibus neſcio an unquam aliquid commodius ſit excogitatum, quo corpora noſtra à collo usque ad calcem tam *cito*, *tuto* & *jucunde* poſſint involvi. Auſim affirmare quod valetudinariorum vitamque ſedentariam agentium, præcipue literatorum in gratiam nulla hactenus recepta ſit forma veſtium præſtantior, quæ aëris injurias magis arcere, corpus blande & citra noxiam compreſſionem tegere atque fovere apta nata ſit.

§. 13.

Quemadmodum autem jam dictæ *cubiculares tunicæ* univerſo corpori valde ſunt accommodæ, ſolo capite excepto, ita hujus in emolumentum non minus prudenter inventa ſunt *galericula*, ſive *adſcititia capillamenta*, quæ noſtrates hodie mutuato à Gallis vocabulo, Perruqven appellant. Hæc non ſolum quemvis proprii capillitii defectum ſarciunt, verum etiam verticem & occiput cum cervice ſuaviter operiunt, & ab inclementia ambientis aëris longe melius defendunt quam uſitatorum capitis velamentorum aliud quicquam.

§. 14.

Cæterum pro diverſitate anni temporum vel ſola neceſſitas *variationem amictus* imperat mortalibus, ut e.g. per æſtatem ſimplicioribus & rarioribus, hyeme vero, & quando frigus urget, pluribus ac denſioribus utantur veſtibus. Hoc niſi caute fiat, quantis incommodis debilia mortalium corpora exponantur, in vulgus quoque notum eſt, neque nuper demum

(g) de German. cap. XVII.

Digitized by Google

muni aut nudius tertius obſervatum, quibus malis, doloribus, catarrhis, imo febribus, &c. affligantur refrigerata, propter defectum ſive neglectum *commodi veſtitus*, corpora. Æſtate contra, qui nimium ſe fovere *veſtibus* voluerit, non ſolum is ſudoribus diffluet immodicis, verum etiam redituri per hyemem frigoris tanto erit impatientior. Hoc autem quisque verum experietur, quod Phyſica demonſtratione Illuſtr. *Boylei* (*h*) & aliorum conſtat, quælibet albâ ſuperficie gaudentia, conſequenter etiam *veſtes albas* aut ad albedinem proxime accedentes longe tardius à radiis ſolaribus incaleſcere, quam quæ nigri vel obſcuri ſunt coloris: Quapropter has magis hyeme, illas æſtate magis convenire patet.

§. 15.

Hippocratis alicubi monitum eſt (*i*) *ut hyeme veſtes mundæ, per æſtatem oleo infecta geſtentur;* quô, ſine dubio, ad perſpirationem corporis, eamque promovendam hyeme, moderandam æſtate, reſpexit. Verum, ut taceam externum illum olei uſum, & corpus ungendi conſuetudinem, antiquis ſeculis maxime familiarem, hodie ubivis ferme (præſertim apud Germanos) exulare; optimis jam rationibus *Hippocrati* contradixit *Galenus* (*k*) ſpurcitiem imprimis tum inutilitatem oleo infectarum veſtium oſtendens.

§. 16.

Quod attinet ad *materiam veſtium*, & quæ hujus ratione à Medico debeant præferri, generatim vix aliquid determinare hic licet. Equidem *Franc. Baco de Verulamio* (*l*) ad longævitatem procurandam, ejusque præcipuum (ut ipſi videtur) obſtaculum, juſto majorem ſcilicet pororum cutis laxitatem, & inde oriundam largiorem tranſpirationem evitandam, *laneas veſtes* commendat præ *lineis*, immediate ſupra

cutem

(*h*) Tract. de Coloribus. (*i*) Lib. de Salubri Vict. rat. (*k*) Comment. in dict. Lib. *Hippocrat.* (*l*) Hiſtor. Vitæ & mortis p. m. 307.

Digitized by Google

cutem geſtandas, hanc ob cauſam, quod *lanea* naturalem aliquam poſſideant unctuoſitatem, laudatæ meatuum cutaneorum amplitudini quodammodo reſiſtentem. Verum enim vero hoc argumentum, quod jam rejecta *Hippocratis* opinione potiſſimum nititur, noſtro judicio, ad *veſtium lanearum* prærogativam parum faciet: Quamvis etiam, eodem *Verulamio* teſte, l. c. *Hiberni* ſylveſtres, ubi ægrotare incipiunt, nihil prius faciant, quam ut *lintea* è ſtratis tollant, & *laneis pannis* ſe involvant, neque tamen hæc popularis conſuetudo, ſufficienti rationis & experientiæ conſenſu deſtituta, *veſtimentorum laneorum* præ illis ex lino aliave materia confectis ſalubritatem & præſtantiam edocebit.

§. 17.

Hoc certum eſt, *lanam*, maxime ut noſtris in regionibus provenire illa ſolet rigidior, compoſitaque ex hac *indumenta* ſi nudæ cuti applicentur conſtantius, moleſtos pruritus, aſperitates & intertrigines excitare poſſe: Contra vero *linteamina*, tummodo rite ſint confecta, jucundiori tactu cutem afficiunt, nec tam facile eandem lædunt quam *lanea*. Ne quid dicam de munditie, quam *lintea* præ *laneis* quaſi à natura inſigniorem poſſident, eamque, dum per fuligines continuò prodeuntes è corpore noſtro fœdantur, mediante lotura felicius quam alia *veſtimenta* recuperant.

§. 18.

Ut porro de varia *veſtimentorum materia, præparatione & uſu*, diverſimode ad ſanitatem noſtram ſe habentibus, ſpeciatim nonnulla ſubjungam, placet obiter meminiſſe vulgaris illius traditionis, quod *indumenta caſu è vellere ovis à lupo dilacerata compoſita* facile pediculos generent: cui tamen relationi, quod anilem fabulam nimis redoleat, in *Ephemer. German.* A. N. C. (*m*) merito denegatur fides, quam & nos

(*m*) Decur. III. Ann. I. p. 20.

& nos ipſi non poſſumus non denegare, præſertim cum hodie, ut aliorum viventium, ita & pediculorum æquivoca (olim firmiter aſſerta) generatio accuratis rerum naturalium ſcrutatoribus valde ſit ſuſpecta.

§. 19.

Lintea & induſia croceata, vel croco tincta, *Hibernos* quondam habuiſſe in uſu, *Verulamius* (*n*) perhibet; quod licet ipſe ad arcendam putrefactionem inductum credat, tamen utcunque ad vitæ longitudinem eſſe proficuum exiſtimat, ideo quod crocus cutem & carnes egregie confortet, notabiliter adſtringat, oleoſitatem inſuper caloremque ſubtilem habeat ſine ulla acrimonia. Hæc omnia ſi vel maxime concedantur, ſano ſenſu, nemo tamen non videt, *Hibernorum* illam conſuetudinem apud nos imitatu eſſe difficiliorem, cum & genius ſeculi & pretium croci non parum obſtent.

§. 20.

Ad ſudores chronicos & largiores cohibendos novimus quosdam ſuadere *induſia in aluminis & aliorum adſtringentium ſolutionem intincta* iterumque ſiccata; quo pacto poros cutaneos poſſe conſtringi & ſudorem quodammodo remorari veroſimile quidem eſt, attamen niſi vel ante vel ſimul per idonea interna remedia immodico ſudori obviam eatur & illius cauſæ obex ponatur, metuendum eſt, ne *induſiorum* dicto modo præparatorum, & quorumvis topicorum conſtringentium applicatio præpoſtera, fruſtranea, imo periculoſa ſit futura. Cæterum recte agunt illi, qui poſt ſudores vel ſpontaneos vel arte provocatos *polluta* hinc *induſia*, deterſo prius corpore, *cum recentibus & puris commutant*, ne jam expulſæ fuligines, ſuper cutem rurſus condenſatæ, poros obſtruendo perſpirationem liberam ullo modo impediant.

B §. 21. Opti-

(*n*) l. c. p. m. 196.

§. 21.

Optima eſt *Hieron. Mercurialis* (o) cautela, quam & paſſim obſervant prudentes Medici, ut nimirum tempore peſtis non tantum *crebrius mutentur & munda ſubinde adhibeantur indumenta*, ſed etiam ut *capſis includantur*, quibus varii flores, poma cotonea, citria, aurantia, & ejusmodi alia fragrantia, contagioſæ putredini contraria, ſimul contineantur. Animadvertit præterea laudatus vir, *tempore contagii coriacea & holoſerica tenuia indumenta eſſe tutiora; lanea* vero *linea, goſſipina & pellicea geſtatu periculoſiora*, eò quod hæc peſtiferos vapores facile recipiant & retineant. *Prolixas etiam longasq; veſtes* damnat, & hinc ſuſpicatur tot Medicos olim *Venetiis* peſte extinctos fuiſſe, quod *latiſſimis induti tunicis* ægros viſerent. Cœterum quam facile per indumenta communicentur morbi, non ſolum maligni & peſtilentiales, verum & alii, v. g. ſcabies & lues venerea, cum ſit notiſſimum, prolixius hic commemorare omittimus. Sufficit, quod prudens quisq; morbis ejusmodi infectorum veſtimenta tane pejus & angue noverit vitare.

§. 22.

Elegans exemplum *veſtitus Medici* præbet *Cucupha, quæ pileoli aut mitræ genus eſt*, compoſitum ex ſpeciebus cephalicis ſelectioribus, ſindone aut lineo tenuiori exceptis, interdum & goſſipio ſuſtentatis, quæ poſtea decuſſatim conſuuntur, ſeu, ut vulgo vocant, interpaſſantur. Sunt autem, pro varia intentione, variæ *cucupharum* compoſitiones, plerumque tamen eò directæ, ut ſpiritus animales in cerebro, nervis & ſenſuum organis recreentur, humores vitioſi in capite reſtagnantes mediantibus particulis ſalino-oleoſis volatilibus corrigantur & diſcutiantur, partium vero continentium naturalis tonus roboretur, tandem ſi quæ adſunt obſtructiones inde tollantur: Propterea in capitis debilitate, doloribus, catarrhis, vertigine, affectibus ſoporoſis, &c. decantatæ ſunt utili-

(o) Lib. de Peſte cap. 22.

utilitatis, de qua pariter ac diverſa ipſas *cucuphas* componendi ratione, vid. *Petr. Morellus* (*p*), *Joh. Schræderus* (*q*), *Joh. Conr. Barckhauſen* (*r*), & inſtar omnium Illuſtr. *Wedelius* (*s*).

§. 23.

Non inepte, forſan, huc referrem *epithemata* & *ſcuta*, ad varias tum externas partes tum internarum regiones, e. g. cordis, ventriculi, hepatis, in foro Medico ſolennia, nec non *Fibularum* diverſam conſtitutionem & peculiares uſus in Chirurgia: Quoniam vero quæ prioris ſunt commatis ab *Autoribus rei Pharmaceuticæ* paſſim copioſiſſime explicantur, *fibularum* autem hiſtoriam, quà civilem quà Medicam, communi doctorum ſuffragio eximius Polyhiſtor *Joh. Rhodius* (*t*) jam dudum abſolvit, plura de his addere hoc loco ſupervacuum duco. Sic etiam ſilentio præterire malo, quæ arte Medica præparari, & *faciei, in modum larvæ, applicari ſolent linteamina*, (a Gallis *Masques* dicta) fine potiſſimum refrigerandi, ardorem & rubedinem diſcutiendi, cutem delicatam, mollem albamque efficiendi, & ab omni immunditie præſervandi: Talia enim ad Coſmeticam ſpectant, & apud illius ſcriptores frequenter occurrunt: egregia tamen, ſi deſideretur, hujusmodi *linteaminis ad faciem* compoſitio, quæ *Magnæ Poloniarum Reginæ* quondam in uſu fuit, peti poteſt ex *Ephemer. German. A. N. C.* (*u*).

§. 24.

Zonæ ſive cinguli Mercurialis meminiſſe hic fas eſt, cum omnino ad *rem veſtiariam Medicam* pertineat. Conficitur autem *ex panno vel corio* ad latitudinem duorum circiter aut plurium digitorum transverſorum, hinc mercurio crudo, per axungiam ſubacto, illinitur, & nudo corpori *in modum zonæ*

 cir-

(*p*) de Formul. remed. præſcrib. Lib. II. Sect. II. cap. 3. (*q*) Theſaur. Pharmac. Lib. II. cap. 78. (*r*) Synopſ. Pharmacevt. Lit. C. (*s*) Lib. de Compoſ. Medic. extemp. Sect. III. cap. 5. (*t*) in Diſſertat. de Acia ad *C. Celſi* mentem. (*u*) Decur. I. Ann. VI. & VII. Append. p. 188.

Digitized by Google

circumducitur. Hæc quidem cingula non ſolum ad abigendos & enecandos pediculos, verum etiam ſcabiem ſanandam efficacia ſæpe deprehenduntur; ſed cautela opus eſt, ne mercuriales particulæ, largius ad interiora corporis penetrantes, nimias commotiones atque turbas in humoribus, graviores ptyaliſmos, membrorum reſolutiones, aliaque mala excitent, non ſine ingenti vitæ periculo, quemadmodum id exempla & caſus tragici apud *Guil. Fabric. Hildanum* (*x*) & in *Ephemer. German.* (*y*) loquuntur.

§. 25.

Specifica virtute pluribus corporis affectibus mederi creduntur *variorum animalium pelles aut coria*, & ex illis parata indumenta, ut facile integrum de iisdem libellum ex obſervationibus & Commentariis Medicorum liceret conſcribere, ſi artis id eſſet aut operæ pretium: Placet tamen ex ampliſſima farragine pauca quædam depromere. Ita *pellem Cygni*, à pellione decenter elaboratam, *pro pectoris operimento adhibitam*, peculiari modo aſthmate, tuſſi, aliisve morbis pectoralibus affectis prodeſſe inter multos etiam perhibet *Guil. Fabricius Hildanus*, idque imprimis expertum ſe eſſe in conjuge ſua ſancte teſtatur (*z*). Eandem *Cygni* non minus ac *Vulturis pellem* abdomini impoſitam digeſtionis & concoctionis negotium ſingulariter juvare, ſunt qui affirment (*1*). Quod ſi jam experientiam laudatam ex ſana ratione vellemus dijudicare, illa non parum ſuſpecta redderetur: Sed fidem habemus Autoribus fide dignis, ita vero ut ejuſmodi effectus *non tam à ſpecifica quadam vi, quam à communi aliis pellibus aptitudine*, debilitatas corporis quas obtegunt partes blande *fovendi*, procedere arbitremur. Poſita enim hac *fomentatione* læſarum partium, quomodo naturalis earum temperies & vi-

(*x*) Centur. V. obſervat. 93. (*y*) Decur. II. Ann. VI. p. 204. (*z*) Centur. VI. obſervat. 21. p. m. 691. (*1*) *Guil. van den Buſſche* Hiſtor. Med. animal. Lib. I. cap. 8. & *Fabr. Hild.* l. c. p. ead.

& vigor ſenſim reſtitui, motus humorum & ſecretiones ordinariæ promoveri, obſtructiones quoque tolli queant, obſcurum adeo non eſt.

§. 26.

Manifeſtiori tamen ratione videtur operari *pellis ovina vel agnina, recens detracta, calensq; adhuc applicata.* Hanc non tantum verberatis quomodocunq; ſolamen egregium afferre Galenus (2) author eſt, ſed etiam in generoſa fœmina vehementiſſimos dolores poſt partum, intra quatuor horas, cum admiratione adſtantium abigiſſe obſervavit *Herm. Grube* (3). Scilicet particulæ ſubtiles, oleoſæ, blandæ & lubricæ, adhuc in calore & motu conſtitutæ, quando ex detracta pelle in partes corporis, ſive ab externa ſive interna cauſa dolentes, ſeſe per poros cutis inſinuant, non poſſunt non extravaſatum ſtagnantemve ſanguinem & humores ad coagulationem tendentes reſolvere, fibras contuſas aut nimium diſtentas demulcere, & acrimoniam, ſi quæ forſan intervenit, obtundere.

§. 27.

Valde popularis nec minus antiqua eſt conſuetudo, artus, brachia, manus, pedes, utcunque debilitatos, frigore, eryſipelate, arthritide, paralyſi aliisve malis vexatos, *pelliceis induendi ac fovendi veſtibus*, pro re nata ſelectis & variis. Sic toto die membris à frigore læſis, à catarrho item vel aliunde dolentibus, manicæ, tibialia, calceamenta, &c. accommodantur è *pellibus leporinis, aliisq;, molliores ac denſiores pilos habentibus.* Sic *pelles vulpinas & catorum ſylveſtrium* induendas commendat *Rein. Solenander* (4) quando, ob debilitatem generis nervoſi, pedes officium ſuum in ambulando difficulter peragunt. *Galenus*, citante *Guil. Boſſch.* (5), podagricis *calceamenta ex corio leonis* pro juvamine ſuadet: Quo etiam ſpe-

(2) de Simpl. Med. Facult. Lib. XI. (3) Tract. de Med. ſimpl. facult. cognoſc. p. 10. (4) Sect. II. conſil. 14. p. m. 161. (5) l. c. Lib. II. cap. 2.

ſtant *inducta interius vulpinis pellibus ocreæ aut calcei,* aliquibus uſitati, ab ipſo jam dudum (ni fallimur) *Sexto Empirico* laudati. Membra Paralytica, plurimorum Medicorum conſenſu, *caſtorinæ pelles* peculiariter ſolantur ac roborant. Verum ut de his aliisque *diverſarum pellium* tantopere celebratis *virtutibus ſpecificis* quid nobis videatur ingenue aperiamus, multas eſſe fictas, paucas, ſi modo ullas, ſpecificarum dignandas titulo, perſuaſum habemus. Etenim quas roborandis artubus mitigandisque doloribus particulas communicent, nemo facile determinabit aut nobis demonſtrabit. Propterea quicquid præſtant optati effectus, id maximam partem *mollitiei ac denſitati tum pilorum tum ipſius pellis*, unde partes læſæ ſuaviter afficiantur atque defendantur, tribuendum eſſe cenſemus. Quamvis illi, qui præ cæteris *pelli caſtorinæ* aliquid ſalis volatilis oleoſi, cum eô, quod in ipſo Caſtoreo copioſiſſimum deprehenditur, convenientis latitare affirmaverit, adeo pertinaciter non contradicamus. *Humani* autem *corii* geſtationem & externam applicationem ad ſtrumas, ganglia, contra epilepſiam, paſſionem hyſtericam, colicam, &c. utut à multis illa multum extollatur (6), ſuperſtitioſam & fruſtraneam eſſe credimus.

§. 28.

Atque hic quidem *noſtrorum, de Veſtitu, Theorematum* eſto terminus, qui hoc lubenter agnoſcimus, non omnem illam materiam duobus hiſce plagulis eſſe pertractatam: Nec etiam id conſtitutum nobis erat, ſed ut ſpecimine ſaltem aliquo oſtenderemus, quod & quam diverſimode *veſtitus* à Medicis conſiderari debeat. Plura disquirant alii; ut neque nos abhorremus, ſi quando tempus & occaſio ita tulerint, *Thema hoc* ulterius illuſtrare.

S. D. G.

ENI-

(6) Vid. *Jac. Wolffii* Scrutin. Amulet. Med.

ΕΠΙΜΕΤΡΑ
RESPONDENTIS.

I.

Experientiæ alienæ uſus ſæpe non minus fallit, quam Ratio deſtituta Experimentis.

II.

Nutritio non tantum ſolidis, verum & fluidis partibus competit.

III.

Non omne tenue, eſt tenuium partium.

IV.

Succum, ut quidam ſibi concipiunt, nervoſum minus demonſtrabilem eſſe arbitror.

V.

Animæ rationalis eſſentiam ignorare, nec Philoſophis, nec Medicis opprobrio eſt.

VI.

Temperamenta, ætas, ſexus ſæpiſſime falſo cauſis morborum annumerantur.

VII. *Etſi*

Digitized by Google

VII.

Etſi negaverim dari plethoram, ſanguinem nihilominus quantitate ſola interdum peccare poſſe exiſtimo.

VIII.

Morbi contagioſi non omnes ſunt maligni, & plures benigni ſunt contagioſi.

Digitized by Google